بڵاوکراوەی سیاسی حزبی کۆمۆنیستی کرێکاریی کوردستان
دەورەی تازە
ئۆکتۆبەر
140
10 ی ئەیلول/ سێپتێمبەری 2026

کێشەکانی سنووردارکردنی چەک!

عوسمانی حاجی مارف

بۆ لاپەڕە ٣

کێشەی موچە، بەڵگەی ریسوایی دەسەڵاتی بۆرژوازی کورد!!

نووسینی: عەبدوڵا مەحمود

بۆ لاپەڕە ٥

یاسا وەک چەکی ململانێ؛ خوێندنەوەیەک بۆ دۆسیەی لاهور جەنگی!

توانا محەمەد نوری

بۆ لاپەڕە ٧

هاورێ مستەفا یونسی جێیهێشتین! ... دوا لاپەڕە

* **نیشانەیەکی بنبەست لە بزوتنەوەی کوردایەتیدا**
عوسمانی حاجی مارف........ بۆ لاپەڕە ٨

* **راسیزم و فاشیزم بە نارەزایەتی و یەکگرتوویی ریزی ئازادیخوازی بەرپەرچ دەدرێتەوە!**....... بۆ لاپەڕە ١٠

* **بڕیارنامەی مەکتەبی سیاسی حزبی کۆمۆنیستی کرێکاریی ئێران: سەبارەت بە چارەسەرکردنی پرسی کورد لە کوردستانی ئێران**...... بۆ لاپەڕە ١١

ئازادی، یەکسانی، حکومەتی کرێکاری!

بنبەستی دۆخی سیاسی کوردستان!

موحسین کەریم

دۆخی سیاسی کوردستان لەناو بنبەست و گێژاوێکی کوشندەدا گیری خواردوە. هەلومەرجی ژیان و گوزەران و ئایندەی سیاسی خەڵک لەژێرسایەی دەسەڵاتی دوو حزبی میلیشیایی بنەماڵەییدا بەرەو وێرانی و دارِمان چووە. قەیرانی ئابوری کەمەرشکێن، پوکانەوەی خزمەتگوزاریە گشتیەکان، نەبوونی بیمە کۆمەڵایەتیەکان، بێکاری فراوان، نەدان و دواخستنی مووچەی کارمەندان، گرانی و سەپاندنی چەندینجۆر باج بەسەر خەڵکدا، فروانکردنەوەی هەژاری بوونەتە بەشێکی دانەبڕاو لەژیانی خەڵکی کوردستان. سەرەڕای ئەوە هەردوو حزبی دەسەڵاتدار، لەناو بێ ئاسۆیی و قەیرانی سیاسیدا گیریان خواردوە. نزیک بە دووساڵە هەڵبژاردنی پەرلەمان کراوە، بەڵام تائێستا نەیانتوانیوە لەسەر پێکهێنانی حکومەتێکی هاوبەش پێکبێن. دابەشبوونی یەکێتی و پارتی بەسەر کارەکتەرە ناوچەییەکانیدا(ئێران و تورکیا) لەم دۆخە نادیارە سیاسیەی ناوچەکەدا و بێئاسۆیی سیاسی و بێدەسەڵاتیان لە گرتنەبەری هەر سیاسەتێکی سەربەخۆ، ئەوانی لە گەیشتن بە رێکەوتن لەسەر دابەشکردنی دەسەڵاتەکان بەبنبەست گەیاندوە. بەکردەوە دەسەڵاتی دوو ناوچەو دوو زۆن پەیرەو دەکەن و چاوەروانی گۆڕانکاریەکانی ناوچەکە ئەکەن!

لە پەیوەند بە پەیوەندی نێوان هەرێم و حکومەتی ناوەندیەوە، بەکردەوە یەکێتی و پارتی وەکو دەسەڵاتداری دوو ناوچەی سەوزو زەرد مامەڵە دەکەن. پەیوەندیە سیاسی و کۆبونەوەکانیان بەشێوەی سەربەخۆو حزبی، نەک حکومی لەگەڵ حکومەتی ناوەند

بۆ لاپەڕە ٢

درێژەی......بنبەستی دۆخی سیاسی کوردستان!

و بەرپرسانی بەغدا ئەنجام دەدەن. تەنها کارێک کە وەکو حکومەت لەگەڵ بەغدا ئەنجامی دەدەن، پرسی بودجەو مووچەیە. ئایندەی سیاسی هەرێم و حکومەتی هەرێم ئایندەیەکی لێڵ و تاریکە. ئاراستەی ڕووداوەکان هەرچی زیاتر بەرەو ئەوە دەچن کە حکومەتی ناوەند زیاتر کۆنترۆڵی خۆی بەسەر هەرێمدا قایمتر بکات. هەڵبەتە سەرەڕای ئەو دۆخەی ئێستای هەرێم، هێشتا ئەمریکا پێویستی بە حکومەتی هەرێم و پێگەی هەرێم هەیە بۆ بەکارهێنانی وەکو کارتێک لە فشارەکانیدا بۆسەر حکومەتی عێراق. فشارەکانی ئەمریکا بۆئەوەی هەرچی زووە حکومەتێکی هاوبەش پێکبهێنن، بۆئەوەیە کە ئەم قەوارەیە ڕابگیرێت تا کارەکانی ئەوان بەسەرەنجام دەگات لە عێراقدا.

بەڵام دۆخی بنبەست و بێچارەسەری نێوان یەکێتی و پارتی ئاماژەکانی دارمانی ئەم دەسەڵاتەیان نیشان دەدات و پرۆسەی تەسلیمبوونیان بە حکومەتی ناوەندی خێراتر دەکات.

یەکێتی و پارتی بە شێوەی سیستماتیک هەوڵدەدەن ئاسەواری ئەو گێژاوەی تیایدا چەقیون و ئاکامەکانی ئەم دۆخە هەڵواسراوە سیاسیە لە هەموو بوارەکانی ئەمنی، سیاسی، ئابوریدا بەسەر خەڵکی کریکار و بەشمەینەتی کوردستاندا بشکێننەوە. ئەمەش کاریگەری زۆری بووە لەسەر لێڵبوونی ئایندەی ژیانی خەڵک و لەپاڵ کاریگەریەکانی شەر و ململانێی نێوان ئەمریکا- ئیسرائیل لەگەڵ ئێران، ئەوەندەی دیکە ئەو دۆخەی خراپتر و لێلتر کردووە. یەکێتی و پارتی، سەباری سەپاندنی دۆخێکی سەختی ژیان و بێبەشی و هەژاری بەسەر خەڵکی کرێکارو زەحمەتکێشدا، هاوکات فەزای جەنگەکەیان قۆستۆتەوە بۆ توندکردنەوەی سەرکوتی سیاسی و خنکاندنی هەر دەنگێکی نارازی و ڕێگاگرتن و داپڵۆسینی بە هەرجۆرە نارەزایەتیەکی جەماوەری دژی دەسەڵاتەکەیان و دژی ئەو بێمافی و ستەمەی کە بەسەریاندا سەپێنراوە.

لەلایەکی دیکەوە هێزەکانی ئۆپۆزیسۆنی بۆرژوازی، بە ئیسلامی و ناسیونالیستەوە، وەکو خزمەتکار و ڕاوێژکاری سیاسی یەکێتی و پارتی رەفتاردەکەن. ئامۆژگاریان دەکەن کێشەکانی نێوان چارەسەر بکەن. دانیشن و ڕێک بکەون لەسەر" کاراکردنەوەی پەرلەمان و پێکهێنانی حکومەت". گلەیی و گازندەیان لە یەکێتی و پارتی ئەوەیە کە سوپایەکی یەکگرتوو دروست ناکەن... وتاد. هیچ پەیوەندیەکیان بە مەسەلەو خواستەکانی جەماوەری زەحمەتکێش و ستەملێکراوی کوردستانەوە نیە و تەنها بەشوێن ئەوەوەن کە لەو خوانەی دەسەڵاتی گەندەل و چەتەگەری یەکێتی و پارتی لەبەردەمیاندا دایانناوە، بەشی خۆیان بخۆن!

بەمجۆرە چ دەسەڵاتی میلیشیایی کورد و چ ئۆپۆسیۆنی بۆرژوازی ناسیۆنالیستی و ئیسلامی، لە بنبەستێکی واقعیدا بەسەردەبەن. بێ ئاسۆ و بێ بەدیلی سیاسی چاوەڕێی ڕوداوەکان دەکەن. خەڵکیان لە بێئومێدی و چاوەڕوانیدا ڕاگرتووە ژیان و گوزەرانی خەڵکیش بەرەو ویرانبوون دەچێت.. خێزانە کرێکاری و زەحمەتکێش و کەمدەرامەتەکان بەسەختی دەتوانن خەرجی ژیانی ڕۆژانەو خزمەتگوزاریەکانیان دابین بکەن.

ئەم دۆخە خەتەرناکە ئەوە دەخوازێ کە بەدیلێکی سیاسی شۆڕشگێرانە بۆ کۆمەڵگای کوردستان بخرێتەڕوو. چارەسەری ئەم دۆخە سیاسیە چەقبەستوە، نادیاری چارەنوسی سیاسی کوردستان، گیرودەبوونی لە گێژاوی سیاسی و چاوەڕوانی قەدەری سیاسەتی وولاتانی دراوسێ و ئەمریکاو ...تاد. دیارنەبوونی پەیوەندی شەفاف و سیاسی و یاسایی دروست کە پێگەی هەرێمی کوردستان و ژیانی خەڵکەکەی لەپەیوەند بە دەوڵەتی ناوەندەوە دەستنیشان و دیاری بکات، خۆبەستنەوەی هەردوو حزبی دەسەڵاتدار و لایەنە ناسیۆنالیست و ئیسلامیەکانی دیکە بە بەرژەوەندی ئەمریکاو ئیسرائیل و دەوڵەتانی ناوچەکەو بە دەزگا هەواڵگریەکانیانەوە پەیوەستە بە هاتنەمەیدانی سیاسی خەڵکی کوردستان خۆیەوە بۆ دیاریکردنی چارەنوسی سیاسی خۆیان و کۆتاییهێنان بەم دەسەڵاتە میلیشیایەی ئێستای کوردستان و دامەزراندنی دەسەڵاتێکی سیاسی پشتبەستوو بە دەورو بەشداری ڕاستەوخۆی خەڵک لە بەڕێوەبردنی کاروباری سیاسی- ئیداری کوردستاندا لەڕێگای بزوتنەوەیەکی جەماوەری و ڕاپەڕینێکی شۆڕشگێرانەوە. بزوتنەوەیەک کە هاوکات دەتوانێ دەسەڵاتی حزبی- میلیشیایی کوردستان ناچاربکات بۆ ئەنجامدانی هەرجۆرە باشبوونێک لە دۆخی ژیان و گوزەرانی خەڵکدا.

★

ئۆکتۆبەر بڵاوکراوەی سیاسی حزبی کۆمۆنیستی کرێکاریی کوردستانە

سەرنوسەر : موحسن کەریم

ئۆکتۆبەر بخوێننەوە و بەدەستی دۆستان و ئاشنایانی خۆتانی بگەیەنن!

بۆ پەیوەندیگرتن: فایبەر و واتس ئەپ و مۆبایل: 0044(0)7394013135

ئیمێڵ: Muhsin_km@yahoo.com

ماڵپەڕی ئۆکتۆبەر: https://octobernewspaper.net/ku/

ئۆکتۆبەر لە فەیسبووک: https://www.facebook.com/profile.php?id=100077197332210

کێشەکانی سنووردارکردنی چەک!

عوسمانی حاجی مارف

نوری مالکی، سەرۆکی هاوپەیمانی دەوڵەتی یاسا، هەوڵەکانی سنووردارکردنی چەک لە دەرەوەی دەوڵەت دووپات دەکاتەوە، بەڵام لە هەمان کاتدا هۆشداری دەدات لە ئەگەری گۆڕینی ئەم هەوڵە بۆ ڕووبەڕووبوونەوەیەکی ئاشکرا لەنێوان حکومەت و فراکسیۆنەکان و هێزە میلیشیاکان و ئەگەری شەڕی ناوخۆ، ئەم هاوکێشەیە سەختی ئەو ئەرکەی بەردەم هێزە سیاسیەکانی عێراق ئاشکرا دەکات، چونکە مامەڵەکردن لەگەڵ چەک لە دەرەوەی دامەزراوە فەرمیەکان، بوەتە فەرمانێکی سیاسی و ئەمنی و پەیوەندیەکی ڕاستەوخۆی بە هاوسەنگی دەسەڵاتە سیاسیەکانەوە هەیە. بۆیە سەپاندنی ئەم سنووردارکردنە بەزۆر لەئێستادا، دەتوانێت دەرگای کاردانەوەکان بکاتەوە، کاردانەوەیەک کە دواتر دەرئەنجامەکانی بە ئاسانی کۆنترۆڵ ناکرێن.

بانگەوازی مالکی بۆ پشتیوانی لە زەیدی و چارەسەرکردنی پرسی سنووردارکردنی چەک، هەوڵێکە بۆ دیاریکردنی سنووری مامەڵەکردن لەگەڵ پرسێک کە ئەگەر بە شێوەیەکی ڕووبەڕووبونەوە بەڕێوەبچێت، دەتوانێت ببێتە قەیرانێک کە لایەنە ڕاستەوخۆکانی تێپەڕێنێت و گێژاوێکی سامناک لە عێراق بەرپا بخات، لە هەمان کاتدا، ئەم قەیرانە دەتوانێت چارەنووسی ژیانی سیاسی چوارچێوەی هەماهەنگی و خۆی مالکیش بخاتە مەترسیەوە.

دەخالەت و مامەڵەی مالکی لە پرسی سنووردارکردنی چەک لەکاتێکدایە کە ململانێی ئەمریکا و ئێران و گوشارەکان لەسەر بەغدا زیاتر دەبن، بۆ چارەسەرکردنی ئەم پرسە لەسەر دەوڵەت، ئەمەش بابەتێکی زۆر هەستیارە، بەتایبەتی لەبەر پەیوەندی ئەم پرۆسەیە بە ئایندەی کوتلە چەکدارەکانەوە، سروشتی پەیوەندی نێوان دامەزراوە فەرمیەکان و هێزەکان لەگەڵ باڵە سەربازیەکانیان، و هاوسەنگی دەوری ئەمریکا و ئێران لە عێراق.

ڕەهەندێکی دیکەی لێدوانەکانی مالکی، کە پەیوەندی بە هەڵوێستی عێراقەوە هەیە لە نێوان ڕکابەریە ناوچەیی و نێودەوڵەتیەکاندا، بانگەشەی پێویستی دابینکردنی دیدگایەکی »نیشتمانی و ناوچەیی «دەکات، دیدگایەک کە ڕێگری بکات لەوەی عێراق ببێتە گۆڕەپانێک بۆ یەکلاکردنەوەی بەرژەوەندیە دەرەکیە کێبڕکێکارەکان، ئەمە دەربڕینی ترسێکە کە پرسی چەک لە بابەتی ناوخۆییەوە بگۆڕێت بۆ خاڵی پەیوەندی نێوان حیساباتی عێراقی و ئەجێندای ناوچەیی و نێودەوڵەتی، لە کاتێکدا چارەنووسی ململانێی ئەمریکا و ئێران هێشتا ئاڵۆز و نادیارە. لە هەمان کاتدا، ئەوەش ڕوونە کە مالکی لە عێراق لایەنگری بەرژەوەندی و دەخالەتی ئێران دەکات.

چوارچێوەی هەماهەنگی لەم دۆخەدا ئامانجیان ڕووخان یان گۆڕینی حکومەتی زەیدی نییە، بەڵام نیگەرانییەکانیان لە ئەدای کارەکانی حکومەت، بەتایبەتی فشارخستنە سەر حەشدی شەعبی و کەمپینی دژی گەندەڵی هەیە. پێیان باشە زەیدی لە ناوەوە چارەسەری کەموکوڕیەکانی حکومەتەکەی بکات، بانگەوازەکەی بۆ تەواوکردنی کابینەی حکومەت و پڕکردنەوەی پۆستە وەزارییە بەتاڵەکان تەواو بکات. ئەمەش ئاماژەیە بۆ ئەوەی کە ئەولەویەت بۆ هێزەکانی پشتیوانی حکومەت، چەسپاندنی هەیکەلەکەی و باشترکردنی ئەدای کارەکانییەتی، نەک دەستپێکردنی شەڕێکی سیاسیی نوێ بۆ مانەوەی حکومەتەکەی لە سایەی داواکارییەکانی ئەمریکادا.

لەهەمانکاتدا، پێداگریی هەندێک لە لایەنەکانی حەشدی شەعبی لەسەر مانەوە و بەستنەوەی داهاتووی چەکەکانیان بە پرسی هێزە بیانیەکان و هێزەکانی پێشمەرگەی بارزانی و تاڵەبانی، پرسی چەک دەخاتە ناو کێشەیەکی فراوانترەوە. بەم شێوەیە، جێبەجێکردنی بنەمای کۆنترۆڵکردنی چەک تەنها بە پرسی کوتلە چەکدارەکانەوە پەیوەست نابێت، بەڵکو وابەستەی کێشەیەکی فراوانتر دەبێت، سەبارەت بە نادیاری سروشتی قۆناغی ئەمنی داهاتوو لە عێراق و کوردستان.

لە کاتێکدا مالکی و زەیدی چارەسەرێکی ورد و تەواوی پرسی سنووردارکردنی چەک ناتوانن پێشکەش بکەن، تەنها لەسەر یەک خاڵ کۆکن، کە ناکۆکیەکان نابێت بەرەو شەڕی ناوخۆ پەرە بسێنێت و فشار لەسەر کوتلە چەکدارەکان نەبێتە هۆی ناسەقامگیری یان دارمانی حکومەت.

بەربەستی ئەو دوورییەی زەیدی لە پەیوەند بە تەرحی ئەمریکاوە دەیەوێت سنووردارکردنی چەکداری، لە دەرەوەی هێزی دەوڵەتیدا جێبەجێ بکات، هێشتا توانای پراتیکی ڕوونی بۆ جێبەجێکردنی نییە، چونکە زەیدی لە نێوان داواکاری ئەمریکا و حکومەتی عێراق بۆ قۆرخکاری دەوڵەت لەسەر چەک و خواستی هێزە سیاسیەکان بۆ دوورکەوتنەوە لە ڕووبەڕووبونەوە، گیری خواردووە.

پرسی بەرتەسکردنەوەی چەک لە دەرەوەی ئیدارەی دەوڵەت دەتوانێت بەرەو پێشەوەی دیمەنی سیاسی و ئەمنی عێراق بڕوات، بەڵام ئەمە تەنها کاتێک دەکرێت کە حکومەت هەوڵ بدات

ڕێگایەکی یاسایی و پراتیکی بۆ چارەسەرکردنی ئەم پرسە دڕکاویە بدۆزێتەوە، بەدور لە پێکهاتەی دەسەڵاتی تائیفی و بنەماڵەیەی کە خۆی بووەتە بەربەستی سەپاندنی سەروەری یاسا و دەوڵەت.

ئەم پرسە بە پلەی یەکەم پەیوەستە بە کاریگەری لایەنە چەکدارەکانی لایەنگری ئێران، ئینجا داهاتووی پەیوەندی ئەمنی لەگەڵ ئەمریکا، توانای دامودەزگاکانی دەوڵەت بۆ سەپاندنی سەروەری یاسا بەسەر هەموو لایەنەکاندا، ئەم پێشهاتانەش لەکاتێکدا بەڕێوەدەچن کە ئەرکی سەربازی هاوپەیمانی نێودەوڵەتی نزیک دەبێتەوە لە کۆتایی، لەهەمانکاتدا، بەربەست بۆ دەخالەتی کۆماری ئیسلامی لە عێراقدا پێکهاتبێت.

گروپە شیعەکانی چوارچێوەی هەماهەنگی، بە پێشنیازی ڕادەستکردنی چەک بە هێزەکانی حەشدی شەعبی، پرسی سنووردارکردنی چەک دەورە دەدەن، تەنها دابەشکردنەوەی چەک لەناو پێکهاتەی هێزەکانی حەشدی شەعبی، ڕەنگە ڕواڵەتێکی دامەزراوەیی بە پرۆسەکە بدات، بەبێ ئەوەی لە ڕاستیدا کێشەی ئەو چەکانە چارەسەر بکات کە هاوتەریب لە پاڵ دەوڵەتدا کار دەکەن.

پرسی چەک لە دەرەوەی دامودەزگاکانی دەوڵەت لە عێراق خەریکە دەچێتە قۆناغێکی نوێی ئاڵۆزیەوە، لەگەڵ سەرهەڵدانی باس لەسەر ئەم پرسە لەناو بلۆکی سیاسی شیعەدا، بەڵام باسەکە تەنها لەسەر چەکداماڵینی کوتلە چەکدارەکان و ڕادەستکردنی چەکەکانیان بە دامەزراوەکانی دەوڵەت نییە، بەڵکو فۆرموڵێک بۆ »بەڕێوەبردنی چەک «و گواستنەوەی چەکەکان بۆ کۆگاکانی هێزەکانی حەشدی شەعبی پێشنیار کراوە.

لەکاتێکدا هەنگاو بەرەو ڕێکخستنی چەک و ملکەچکردنی بەکارهێنانی بە فەرمانی فەرماندەی گشتی هێزە چەکدارەکان دەخرێتە ڕوو، بەڵام پرسیارە بنەڕەتیەکان هەر بەردەوامن: ئاخۆ تا چەند ئامانجی ڕاگەیەندراوی قەتیسکردنی چەک لە دەستی دەوڵەتدا بەڕاستی جێبەجێ دەکرێت؟ بەتایبەتی کە حەشدی شەعبی، سەرەڕای تێکەڵبوونی فەرمی بە ئامێری سەربازی و ئەمنی عێراق، هێشتا پێکهاتە و فراکسیۆنەکانی لەگەڵ پەیوەندیە سیاسی و ئەمنیەکانیان بە ئێرانەوە بەستراون.

ڕێکەوتنێک لەنێوان بەشێک لە سەرکردەکانی بلۆکی سیاسی شیعە لە ئارادایە بۆ پەلەکردن لە پەسەندکردنی یاسای خزمەت و خانەنشینی بۆ ئەندامانی حەشدی شەعبی پێش کۆتایی مانگی ئەیلول، هاوکات لەگەڵ ڕێکخستنەکانی بەڕێوەبردنی چەکی کوتلە چەکدارەکان، بڕیارە ڕەشنووسی یاساکە ئاراستەی لیژنەی ئاسایش و بەرگری و لیژنەی یاسایی لە ئەنجومەنی نوێنەران بکرێت بۆ پێداچوونەوەی زیاتر، پێش ئەوەی دووبارە بخرێتەوە بەر خوێندنەوەی دووەم و دەنگدان.

بەڵام ئەو چەکانەی کە لەلایەن فراکسیۆنەکانەوە ڕادەست دەکرێن، ناگوازرێنەوە بۆ وەزارەتی بەرگری، وەزارەتی ناوخۆ، یان دەزگای بەڕەنگاربوونەوەی تیرۆر، لەبری ئەوەی چەکی فراکسیۆنەکان بگوازرێتەوە بۆ کۆنترۆڵی ڕاستەوخۆی دەوڵەت، گواستنەوەی پێشنیارکراو، بە شێوەیەکی کاریگەر »بەڕێوەبردنی چەک «دەکاتە بەدیلێکی پراکتیکی بۆ "داماڵینی چەک".

لە ڕووکەشدا، ئەم فۆرموڵەیە ڕەنگە وەک هەوڵێک دەربکەوێت بۆ خستنەژێر کۆنترۆڵی دامەزراوەی چەکەکان، بەڵام لە چارەسەرکردنی چارەنووسسازترین پرسیاردا شکستی هەیە: لە ڕاستیدا کێ دەسەڵاتی بڕیاردان لەسەر بەکارهێنانیان بەدەستەوەیە؟ کێ گەرەنتی ئەوە دەکات کە چەکەکان لە دامەزراوەی عەمبارکردنەکان دوورناخرێنەوە و لە دەرەوەی کۆنترۆڵی حکومەت بەکارناهێنرێن؟ بۆیە گواستنەوەی چەکی کۆگاکانی حەشدی شەعبی، بە سادەیی دەتوانێت کێشەکە لە چەندین ناوەندی هەڵگرتنی چەکەوە بگوازێتەوە بۆ یەک ناوەندی دامەزراوەیی، بەبێ ئەوەی پرسی سەربەخۆیی بڕیاردانی ئەمنی لە کاریگەریی کوتلەیی و ئێران چارەسەر بکات.

ئەم ڕێکخستنە لە کاتێکی زۆر هەستیاردایە، چونکە حکومەتی عێراق ڕۆژی ٣٠ی ئەیلول وەک دواوادەی چەسپاندنی چەک لە ژێر کۆنترۆڵی دەوڵەتدا دیاری کردووە، هاوکات لەگەڵ وادەی کۆتاییهێنان بە ئامادەبوونی سەربازی هاوپەیمانی نێودەوڵەتی، جگە لەوەش، بەشێک لە فراکسیۆنەکان، ئایندەی چەکەکانیان بە کشانەوەی هێزە بیانیەکانەوە دەبەستنەوە و ئەو پرسە دەکەنە بەشێک لە موزایەدەیەکی سیاسی و ئەمنی فراوانتر.

بەم شێوەیە، کۆتایی مانگی ئەیلول دەتوانێت ببێتە تاقیکردنەوەیەکی ڕاستەقینە بۆ ئەوەی بزانرێت حکومەتی عێراق تا چەند دەتوانێت دەسەڵاتی دەوڵەت بەسەر چەکدا جێگیر بکات و کۆنترۆڵی چەک بەڕاستی تەنها لە دەستی دەوڵەتدا بێت.

بەڵام سەرکەوتنی ئەم پرۆسەیە تەنها بە ژمارەی ئەو چەکانە پێوانە ناکرێت کە دەخرێنە کۆگاکانەوە، یان بەو لایەنەی کە بەرپرسیارێتی پاراستنیان دەگرێتە ئەستۆ. پێوانەی ڕاستەقینە ئەوەیە کە دامەزراوە فەرمیەکان تا چەند دەسەڵاتی تایبەتیان هەیە بۆ دەرخستنی چەکەکان لە کۆگاکان و بڕیاردان لەسەر کەی و چۆن بەکارهێنانیان.

تەنها کۆکردنەوە یان ڕێکخستنەوەی چەکەکان بەس نییە، گرنگ ئەوەیە تەنها دامەزراوەکانی دەوڵەت بڕیار بدەن کە کەی و چۆن ئەو چەکانە بەکاربهێنرێن، ئەگەر ئەم دەسەڵاتە هەر لە دەرەوەی دامەزراوە فەرمیەکاندا بمێنێتەوە، ئەوا هیچ گۆڕانکاریەکی بنەڕەتی لە پرسی چەکدا ڕوونەدات، تەنانەت ئەگەر هەموو چەکەکانیش لە کۆگا فەرمیەکاندا کۆبکرێنەوە.

لە ڕاستیدا، لە پێکهاتەی حکومەتی ئێستای عێراق و کوردستاندا، ئەم پرۆسەی سنووردارکردنی چەکە بە ئاسانی قەبوڵ ناکرێت و جێبەجێکردنەکەی بە شێوەیەکی ڕاستەقینە لەگەڵ ئەم شێوازی حوکمڕانیەدا دژبەیەک دەبنەوە. بۆیە، زەیدی و مالکی و هەر کەسێکی تر لە چوارچێوەی ئەم حوکمڕانیەی ئێستادا ناتوانن پرۆسەیەکی لەم جۆرە بەتەواوی جێبەجێ بکەن، نەک تەنها لەبەر ئەوەی هێزی سیاسیان کەمە، بەڵکو لەبەر ئەوەی خودی ئەو پێکهاتەیەی حوکمڕانی، بەشێکە لە بەربەستی سەرەکی پرۆسەکە.

ئەگەر ئەم دەسەڵاتە هەر بە شێوەی ئێستا دابەش و پەیوەست بە کوتلە سیاسیەکان و هێزە دەرەکیەکان بمێنێتەوە، سنووردارکردنی چەک تەنها ناونیشانێک دەبێت بۆ ڕێکخستنەوەی کێشەکە، نەک چارەسەرکردنی. بۆیە چارەسەری ڕاستەقینەی پرسی چەک، پێویستی بە گۆڕینی بنەمای ئەو حوکمڕانیە هەیە کە چەک و دەسەڵات و بڕیاری ئەمنی لە دەرەوەی دامەزراوەکانی دەوڵەتدا دابەش کردووە. ئەگەر دەوڵەت نەتوانێت تەنها خاوەنی بڕیاری چەک بێت، ئەوا کۆکردنەوەی چەکەکان بە تەنیا هیچ مانایەکی ستراتیژی نییە.

لەبەر ئەوە، لە چوارچێوەی ئەم حوکمڕانیەدا، نە زەیدی و نە مالکی و نە هەر کەسێکی دیکە ناتوانێت ئەو گۆڕانکاریە بنەڕەتیە جێبەجێ بکات کە پرسی سنووردارکردنی چەک پێویستی پێیەتی، ئەوەی پێویستە کۆتایی پێبهێنرێت تەنها دەسەڵاتی چەکدارەکان نییە، بەڵکو ئەو شێوازی حوکمڕانی تائفی و بنەماڵەییە کە بەردەوامی ئەو دەسەڵاتەی دەرەوەی دەوڵەت بەرهەم دەهێنێت. بۆیە کۆتاییهێنان بە ئەم شێوازی حوکمڕانیە، پێشمەرجی سەرەکی کۆتاییهێنانی هێزە چەکدار و میلیشیاکانە.

★

کێشەی موچە، بەڵگەی ڕیسوایی دەسەڵاتی بۆرژوازی کورد!!

نووسینی: عەبدوڵا مەحمود

ئەگەر موچە هات دابەشی دەکەین... وردبینی لیستی موچە تەواو بووە...هەفتەی داهاتوو موچە دێت...ئەنجومەنی وەزیران لە کۆبونەوەی خۆیدا باسی موچەی نەکرد... شەممە و یەک شەممانیش بەردەوام دەبین لە دابەش کردنی موچە... وەزیری دارایی واژۆی لەسەر موچەی ئەم مانگە کردووە...هەرێم هەموو پابەندیەکانی خۆی بەرامبەر بەغدا جێ بەجێ کردووە...داهاتی نانەوتی هەرێم ڕادەستی بەغدا کراوە...داهاتی هەرێم کەمی کردووە، بۆیە داوامان کردووە ١٢٠ ملیارەکە بکرێتە نیووە...بەغدا کێشەی کەمی پارەی نەقدی هەیە...

ئەو دەستەواژە دوبارەو چەند بارانەی سەرەوە، کە ڕۆژانە لەزمانی بەرپرسانی وردو درشتی هەرێمەوە وەکو قاوان لێدەدرێن، بەڵگەی پوچی دەسەڵاتی بۆرژوازی کورد و ناکۆکی چارەهەڵنەگری ئەو دەسەڵاتەیە لەگەڵ چینی کرێکار و جەماوەری بەشمەینەتی کوردستان... مەبەست لە دەستەواژە دوبارەو بەردەوامانەی سەرەوە، بۆ خۆدزینەوەو شانخاڵی کردنەوەیە لە دابینکردنی موچەی فەرمانبەران و دواکەوتنی بەردەوامی.

دەسەڵاتی بۆرژوازی کورد، کە توانای وەڵامدانەوەی بە سادەترین پرس و مافی فەرمانبەران کە موچەیە، نییە، کەچی بانگەشەی ئەزموونی سەرکەوتووی هەرێم دەکەن. بانگەشەی گواستنەوەی ئەو "ئەزموونە سەرکەوتووە" بۆ بەشەکانی تری عێراق دەکەن و ئامادەیی دەردەبڕن بۆ هاوکاری حکومەتی بەغدا.

پرسی موچە لە لێبرین و پاشەکەوتکردنەوە بۆ دواکەوتنی بەردەوامی، زیاتر لە ١٠ ساڵە درێژەی هەیەو دەستی ناوەتە بینەقاقای موچەخۆران، کە بەشی زۆری خەڵکی کوردستان پێک دەهێنن. گرفتی موچە بۆتە تایبەتمەندیەکی دەورەیەکی دوورودرێژ و ژیانکوژ لە هەرێمدا. هەر یەک لە بەغدا و هەرێم یەکتری بە هۆکاری دواکەوتنی موچە تۆمەتبار دەکەن. دەسەڵاتی بەغدا، هەرێم بە نەناردنی داهاتی نا نەوتی، پابەند نەبوونیان بە ڕێکەوتنەکان، فرۆشتنی نەوت بە قاچاغ، گرێبەست لەگەڵ کۆمپانیاکان بێ گەڕانەوە بۆ بەغدا، تۆمەتبار دەکات... لەبەرامبەردا دەسەڵاتی هەرێم بەغدا تۆمەتبار دەکات، کە موچە تیکەڵی ململانێ سیاسیەکان دەکات، خۆی لە پابەندییە دەستورییەکان دەدزێتەوە، مامەڵەی هەرێم وەکو هەرێمێکی فیدراڵی ناکات...تاد... هەردوولا بە تۆمەتبارکردنی یەکتری خۆیان لەدواخستنی بەردەوامی موچە دەدزنەوە، بەو مامەڵە نائینسانیەش هەردوو لا ستەمێکی زۆر گەورەو ناڕەوا لە موچەخۆران دەکەن.

هەموو ئەو مامەڵەیەی دەسەڵاتی هەرێم دەیکات لە فرۆشتنی نەوتەوە بۆ گرێبەستی غاز و بە قاچاغ بردنی نەوت، دەستگرتن بەسەر داهاتە نانەوتی و داهاتەکانی تری ناوخۆیی...تاد، لە جێگای ئەوەی ببێتە هۆکارێک بۆ کەمکردنەوەی بێکاری و گرانی و بوژانەوەو پتەوکردنی ژێرخانی ئابوری هەرێم و زامن بوونی موچە و خزمەتگوزارییەکانی دانیشتوان، بۆتە مایەی سەپاندنی قەرزێکی ٣٠ ملیار دۆلاری بەسەر خەڵکی کوردستاندا. بێموچەیی و بێخزمەتگوزاری ژیان و گوزەرانی فەرمانبەران و بەشی

زۆری خەڵکی کوردستانی ڕووبەڕووی سەختی و سەرجەم کۆمەڵگەی لەگەڵ دۆخێکی نەخوازراو بەرەو ڕوو کردووە. هاوکات دەسەڵاتی بەغدا باش دەزانێت ئەوەی نەوت دەفرۆشێت و دەستی بەسەر داهاتەکانی کوردستاندا گرتووە، سەرقاڵی گریبەستی ترە و پابەندی ڕێکەوتنەکان لەگەڵ بەغدا نییە، دەسەڵاتی سیاسی هەرێمە، نەک خەڵکی کوردستان و فەرمانبەران، کەچی موچەخۆرانی کوردستان باجەکەی دەدەن.

پاساوەکانی بەغدا و پاساوەکانی دەسەڵاتی هەرێم، لە پەیوەند بە زامن نەبوونی موچەی فەرمانبەران پوچ و بێناوەرۆکن. هەوڵەکانی هەردوولاش بۆ ڕێکەوتن و سازان، پەیوەندی ڕاستەوخۆی بە پرسی موچەوە نییە، بەڵکو پرسی موچە بۆ دەسەڵاتی هەرێم و بەغدا، پرسێکی ڕوکەشە کە لەسەر پرسە بناغەییەکانی تر ڕۆنراوە. ململانێی بەغدا و هەرێم، ململانێی نێوان باڵەکانی بۆرژوازییە لەسەر دەسەڵات و قورغکردنی سامان و داهات، دەسەڵاتی هەرێم دەیەوێت کەڵک لە ململانێی ناوخۆی بۆرژوازی عێراقی و گوشارەکانی ئەمریکا لەسەری، کاریگەری دۆخی جەنگ لەسەر عێراق وەربگرێت و خۆی لە ڕێکەوتنەکان و پابەندییەکانی بدزێتەوە و هاوکات شانی خۆی لەبەرامبەر گرفتی موچەدا خاڵی بکاتەوە و خواستە بناغەییەترەکان کە چارەنووس و ئایندەی سیاسی هەرێمی پێوەبەندە بکاتە پرسی سەرەکی، لە بەرامبەردا دەسەڵاتی ناوەندی ترسێکی سەرەکی و دیاری لەدەسەڵاتی هەرێم نییەو دەزانێت هیچ کارتێکی بەهێزی بەدەستەوە نییە، بۆیە مل بەخواستەکانی نادات و هەڕەشەکانی بە هەند وەرناگرێت و ئامادەنییە چاو لەو هەموو دزی و تاڵانییە و پابەند نەبوونەکانی بە ڕێکەوتنەکان بپۆشێت. بەتایبەتی لە خۆدزینەوە لە ناردنی داهاتە نانەوتییەکانی هەرێم.

لە ململانێی نێوان دەسەڵاتی بۆرژوازی عێراق و کوردستاندا، لە پەیوەند بە کیشەی مووچە، بەجیا لەهەر مامەڵەو سیاسەتێکی نائینسانی بەغدا، دەسەڵاتی بۆرژوازی کورد بەرپرسیاری سەرەکییە. دواکەوتنی موچە و لێبرینی بەڵگەنامەی ڕیسوایی دەسەڵاتی بۆرژوازی کوردە. ئەوە بۆرژوازی کوردە لە هەرێمدا خاوەنی دەسەڵات و بەرپرسی ئیدارەدانی هەرێمە. سەرجەم داهات و سامانی سەرزەوی و ژێر زەوی، پاوانی دەسەڵاتی خۆی کردووە. داهاتی نەوتی و نانەوتی لە فرۆشتنی نەوت و گاز بە قاچاغەوە تا داهاتی کارگە و کارخانەکان، خاڵە کومرگی و دەروازە سنورییەکان، فرۆکەخانەو بازرگانی و زوربەی پرۆژەکانی بەڵیندەرایەتی ...تاد تا دەگاتە سەدان جۆری باج و رسومات، بەدەستی دەسەڵاتی هەرێمەوەیە... هاوکات زوربەی هەرە زۆری خزمەتگوزارییە گشتییەکان لەسەر دەستی دەسەڵاتی هەرێم لەبەین براون و کەرتی تایبەتی جێگایانی گرتوتەوە و دەستی ناوەتە بینەقاقای چینی کرێکار و جەماوەری بەش مەینەتەوە. ئەمرۆ لە ژێر سایەی دەسەڵاتی هەرێمدا نەخۆشییەکی سەخت بۆ هەر خێزانێکی کەم دەرامەت و هەژار یەکسانە بەمەرگ.

لەناو ئەو دۆخە سەخت و بێکاری و گرانییە سەرسورهێنەدا، دواکەوتنی بەردەوامی موچە، بەلایەکە بە پلەی یەکەم دەسەڵاتی بۆرژوازی کورد لێی بەرپرسیارە و دەبێ بەهێزی ڕێکخراو و هوشیارانە وەڵام بدرێتەوە. موچەخۆرانی هەرێم و خەڵکی کوردستان نابێ هیچ چاوەڕوانیەکیان لە دەسەڵاتی بەغداو هەرێم بێت بۆ چارەسەری پرسی موچە، لەجێگای ئەوە پێویستە مامۆستایان و فەرمانبەران نوێنەرانی خۆیان هەڵبژێرن و بڕیار لەسەر هەنگاوەکانیان بدەن بۆ گوشار خستنە سەر هەردوو دەسەڵاتی بەغدا و هەرێم تا پرسی موچە چارەسەر ببێت... هەنگاوی یەکەم لەو ڕاستایەدا، ڕەتکردنەوەی وەفدی هەرێمە لەگەڵ بەغدا و ڕاگەیاندنی ئەوەیە کە وەفدەکانی هەرێم و بەغدا دوور و نزیک نوێنەرایەتی پرسی وموچەو فەرمانبەران ناکەن. هەنگاوی دووەم وەڵامدانەوەی پاساو بیانوە پوچەکانی بەغدا و هەرێمە لەسەر پرسی موچە و گەیاندنیەتی بەرای گشتی خەڵکی کوردستان. هەنگاوی سێیەم ڕاکیشانی پشتیوانی بەشە جۆراوجۆرەکانی ناوخۆی کۆمەڵگە و پشتیوانی ڕێکخراوە کرێکاری و سەندیکا کرێکاریی و جەماوەری و پیشەییەکانی دنیای دەرەوەیە. هەنگاوی چوارەم دروستکردنی پەیوەندی و پەرەدانە بە هاوکاری و نێوان موچەخۆرانی کوردستان لەگەڵ فەرمانبەرانی عێراق و هەڵسوڕاوانی بزوتنەوەی نارەزایەتی جەماوەری. هەنگاوی پێنجەم دەستدانە کۆبونەوەو خۆپیشاندان و مانگرتن لەبەردەم بارەگاو دامەزراوە پەیوەندیدارە خاوەن بڕیارەکان. هەنگاوی شەشەم ڕاگەیاندنی مانگرتنی گشتی و لە جولەخستنی کۆمەڵگەیە. هەنگاوی حەوتەم گوشار دروستکردنە لەسەر سەرچاوەکانی داهاتی دەسەڵاتی هەرێم ڕاگرتنیانە، بۆنموونە ڕێگەگرتن لە دەرهێنانی نەوت لە کێڵگە نەوتیەکان، ڕێگەگرتن لە تانکەرە نەوتەکان...تاد. هەشتەم لەهەر دامەزراوەیەکدا کە داهاتی هەیە، کەڵک وەرگرتن لێی لەلایەن نوێنەرانی ئەو جێگایانە بۆ خودی فەرمانبەران و بەڕیوەبردنی کاروبارەکانی...تاد... هەرکام لەو هەنگاوانە دەتوانێت ببێتە گوشار و خستنە رووی ئیرادەو توانایی گەورەی خودی فەرمانبەران و کۆمەڵگە، کە زۆر گەورەترە لە توانایی حزبەکانی دەسەڵات و خزمەتکارە موچەخۆرەکانیان. گومان لەوەدا نییە ئەگەر فەرمانبەران بەشێوەی ڕێکخراو سەراسەری و یەکپارچەو هاوئاهەنگ بێنە مەیدان، چ دەسەڵاتی بەغدا و چ دەسەڵاتی هەرێم ناچار دەبن، کۆتایی بە گرفتی پرسی موچە بهێنن و تیکەڵی پرسە سیاسیەکانی نەکەن.

سێبتەمبەری ٢٠٢٦

یاسا وەک چەکی ململانێ؛ خوێندنەوەیەک بۆ دۆسیەی لاهور جەنگی!

توانا محەمەد نوری

ئەوەی لە دۆسیەی لاهور جەنگی و ئەو کەسانەی لەگەڵیدا دەستگیرکراون دەگوزەرێت، پرۆسەیەکی یاسایی ئاسایی و بێلایەن نییە؛ بەڵکو گوزارشتە لە ململانێییەکی قووڵی ناو جەمسەرەکانی دەسەڵاتی نێو یەکێتی نیشتیمانی کوردستان لەسەر هێز و سەرمایە. لە سیستمێکدا کە دامەزراوەکان تەنها وەک ئامراز لە دەستی لایەنی باڵادەستدا دەبینرێن، دادگا و زیندان دەبنە ئەو شوێنەی کە تێیدا کێشەی باڵەکان یەکلا دەکرێنەوە. لێرەدا یاسا وەک پارێزەری ماف کار ناکات، بەڵکو وەک چەکێک بەکاردێت بۆ تەمێکردنی نەیارەکان، بڕینی دەستیان لە سەرچاوەکانی داهات و دوورخستنەوەیان لە گۆڕەپانی بڕیار.

ساڵێک مانەوە لە زیندان بەبێ ئەنجام و بڕیاری دادگا، نیشانەی ئەوەیە کە "کات" بووەتە ئامرازێکی سیاسی. لێرەدا مەبەست جێبەجێکردنی دادپەروەری نییە، بەڵکو سڕکردنی لایەنەکەی ترە تا ئەو کاتەی هاوسەنگیی هێز بە تەواوی بەلای جەمسەرە باڵادەستەکەدا دەشکێتەوە. ئەمە شەڕێکە لەسەر کۆنترۆڵکردنی شادەماری ئابووری، کۆمپانیا سێبەرەکان، خاڵە سنوورییەکان و دەسەڵاتی سیاسی. هێشتنەوەی زیندانییەکان لە چاوەڕوانییەکی بێ کۆتاییدا، ستراتیژییەکە بۆ ئەوەی نەیارەکان ناچار بە پاشەکشە بکرێن لە پشکە دارایی و سیاسییەکانیان، چونکە لە کۆتاییدا ئەمە شەڕی مانەوە و قۆرخکردنی داهاتە.

دیارە ئەم ململانێیە ئاماژەیەکی ڕوونە کە حیزب و دامەزراوەکان وەک موڵکێکی تایبەت مامەڵەیان لەگەڵ دەکرێت. کاتێک هاوسەرۆکێکی جاران و دەوروبەرەکەی دەخرێنە پشت ئاسنە ساردەکان، پەیامەکە ڕوونە: لە ناو بازنەی دەسەڵاتدا هیچ پەیمانێکی هاوڕێیەتی لە سەرووی بەرژەوەندیی جەمسەرەکانەوە نییە. بەڵام لە هەمان کاتدا نابێت ئەوەش فەرامۆش بوبێت کە گیراوەکانیش تا دوێنێ بەشێک بوون لە هەمان ئەو سیستەمە میلیشیاییەی کە یاسای بۆ سەرکوتی ڕکابەرەکانی بەکاردەهێنا؛ ئەمڕۆش بوونەتە قوربانیی ئەو دەزگا و ڕێسایانەیکە خۆشیان بەشداربوون لە بەهێزکردنیدا.

ئەشکەنجەدانی گیراوەکان لەم دۆسیەیەدا، تەنها ڕەفتارێکی هەڵە یان تاکەکەسی نییە، بەڵکو بەشێکە لە زمانی هێز. کاتێک سیستمێک دەیەوێت باڵادەستیی خۆی بپارێزێت و دەنگە جیاوازەکان بێدەنگ بکات، جەستەی مرۆڤەکان دەکاتە شوێنی تۆڵەکردنەوە. ئەشکەنجە بۆ ئەوە بەکاردێت کە شکۆ و کەرامەتی کەسەکان وردوخاش بکرێت، تاوەکو چیتر کەس بوێری ئەوەی نەبێت بەرامبەر بە "ناوەندی بڕیار" بوەستێتەوە.

لە دەرەوەی دیوارەکانی زیندانییش، خێزانی گیراوەکان وەک بارمتەی ئەم ململانێیە دەبینرێن. سزادانی دەروونیی دایکان و منداڵانی گیراوەکان، درێژکراوەی ئەو فشارەیە کە دەسەڵات دەیەوێت لە ڕێگەیەوە نەیارەکەی تێیدا تەسلیم بکات؛ فشارێک کە لە ڕێگەی دەستبەسەرداگرتنی داهات و بێدەنگکردنی بزوێنەرە ئابوورییەکانەوە ئاڕاستە دەکرێت تا لایەنی بەرامبەر بە تەواوی ڕووت بکەنەوە لە هێزی ماددی. لە جەوهەردا، ئەم دۆسیەیە پەیامێکی ترسناکە بۆ تەواوی کۆمەڵگە؛ کاتێک جەمسەرێکی بەهێزی ناو سیستمەکە چارەنووسی بەو شێوەیە بێت، ئەوا هەر تاکێکی ئاسایی کە نارەزایەتی دەربڕێت، چارەنووسی چەندین جار سەختتر دەبێت.

لەلایەکی ترەوە، ئەم هەنگاوە دابڕاو نییە لەو فشارە ناڕاستەوخۆیەی لەلایەن پارتی و هێزە هەرێمایەتییەکانەوە لەسەر یەکێتی دروستکراوە. ئەمە فشارێکە بۆ سەلماندنی "باڵادەستیی تەواو" و یەکدەستکردنی سنووری سلێمانی، تاوەکو دەسەڵاتی ناوچەکە بۆ بڕینی بەهانەی ڕکابەرەکانی و جێگیرکردنی پێگەی خۆی لە هاوکێشە گەورەکاندا، بە توندترین شێواز نەیارە ناوخۆییەکانی بێدەنگ بکات. ئەم یەکدەستکردنە هەوڵێکە بۆ دروستکردنی پانتاییەکی یەکڕەنگ کە تێیدا هیچ دەنگێکی جیاواز نەبێتە بەربەست لەبەردەم ڕێککەوتنە گەورەکانی هێز و سەرمایە.

ڕۆڵی دادگا لەم هاوکێشەیەدا تەنها ڕۆڵێکی شانۆیی و ڕووکەشییە. بێدەنگیی دادگا بۆ ماوەی ساڵێک، ئەو ڕاستییە دەردەخات کە بڕیارەکان لە هۆڵەکانی دادگادا نادرێن، بەڵکو لە کۆبوونەوە داخراوەکاندا یەکلادەکرێنەوە. دادوەر لێرەدا تەنها وەک ئامرازێک لەناو یارییە گەورەکەدا دەردەکەوێت، کە ئەرکەکەی کردنی بەرگی یاسایە بە بەری ئەو سزایانەی کە پێشوەختە لە پشت پەردەوە لەسەر دەستبەسەرداگرتنی هێز و دارایی دەدرێن.

ئەم ئەزموونە تاڵە پێمان دەڵێت کە لەناو ململانێی سەرمایە و ناوەندەکانی هێزدا، کەرامەتی مرۆڤ کەمترین بەهای هەیە. ئەگەر تۆ بەربەست بیت لە بەردەم بەرژەوەندییەکانی سیستمەکەدا، هەموو ئەو ئامرازانەی جاران خۆت بەکارت دەهێنان، دەبنە دژت. مرۆڤەکان تەنها تا ئەو کاتە ڕێز لێگیراون کە لە ناو بازنەی سود و قازانجی جەمسەرە باڵاکاندان، هەر کە ململانێی دەسەڵاتیان کرد، دەخرێنە ناو تاریکییەکەوە کە تێیدا یاسا و ماف بوونی نییە.

ئەم دۆسیەیە بە بەزەیی یان بڕیاری دادگایەک کە خۆی بەشێکە لە کێشەکە چارەسەر نابێت. تا ئەو کاتەی سامان، هێزی چەکدار و دادگاکان لە دەستی چەند جەمسەرێکدا قۆرخکراوبن، هەموو هاووڵاتییەک لە مەترسیی زیندانی ستەمکارانەدایە. ئازادیی ڕاستەقینە کاتێک دەستپێدەکات کە کۆمەڵگە بەئاگا بێتەوە لەوەی دادپەروەری بە چاکسازیی ناو هەمان سیستمی باڵادەست نایەتە دی، بەڵکو بە کۆتاییهێنان بەو دەسەڵاتە سیاسیە میلیشیاییە دەبێت کە کەرامەتی مرۆڤەکان نەبێتە دەکاتە کەرەستەی پاراستنی کورسی و پشکی باندە سیاسیە چەکداریە دەسەڵاتدارەکان!

☆

نیشانەیەکی بنبەست لە بزوتنەوەی کوردایەتیدا

عوسمانی حاجی مارف

هەڵوەشاندنەوەی خۆبەڕێوەبردنی کوردەکانی سوریا و هێزەکانی سوریای دیموکرات "هەسەدە"، هەروەها تێکەڵکردنیان بە دامەزراوە دەوڵەتیەکانی دیمەشق، تەنها قۆناغێکی تێپەڕین نیە لە شەڕی سوریادا، بەڵکو کۆتاییهاتنی سەردەمێکی سیاسی و سەربازی هێزە کوردیەکانە، کە زیاتر لە دە ساڵی خایاندووە. لەم بارەیەوە پرسیاری بنچینەیی ئەوە نییە کە ئایا ئەو ڕێکەوتنە باشە یان خراپ، بەڵکو هێزە کوردیەکان کە خۆیان بە خاوەنی مەسەلەی کورد دەناساند، پرسیار ئەوەیە ئەو مەسەلەیەیان چیان لێکرد، یان دوای ئەوەی دەستبەرداری بون، چی لێ دێت و چی لێدەمێنێتەوە؟

مەزلوم عەبدی وەها نیشان ئەدات کە پرسی "خوێندن و پەروەردە بە کوردی" لە ئێستادا لە سەروی وتارەکانیەتی، جەختیشی لەوە کردووە کە ئەحمەد شەرع ئەم مافەی پاراستووە!

لەکاتێکدا ڕای گشتی خەڵکی کوردی سوریا چاوەڕوانی ڕونکردنەوەی ڕوون و زیاتر بون لەسەر دەستکەوتە سیاسییەکانی دوای چەندین ساڵ لە شەڕ و ململانێ و قارەمانێتی و بەڕێوەبردن و پێشڕەوی و سەرکەوتن وقوربانیدان، بەڵام ئێستا پرسی پەروەردە بە زمانی کوردی زاڵ بووە بەسەر گوتارەکانی عەبدیدا و بە دەستکەوتێکی سیاسی گرنگ چاوی لێبکرێت، کە لە چوار چێوەی ڕێکەوتنێکدا دوای قۆناغێکی دوور و درێژی حکومرانی سەربازی و بەڕێوەبەرایەتی سەربەخۆ، بەم سیناریۆیە چارەسەری مەسەلەی کورد لە سوریا دەناسێنن.

ئەزموونی دەسەڵاتی هێزەکانی سوریای دیموکرات و ئیدارەی خۆسەری، گەر وەک دەرفەتێک و دۆخێکی تایبەت سەیر بکرێت و هەڵبسەنگێنرێت، بە تەواوی سوودی بۆ مافەکانی خەڵکی و دەورو دەخاڵەتی خەڵکی لەدەسەڵاتی سیاسی و دیارکردنی چارەنوسیدا لێوەرنەگیرا. کەهەر بەئاراستەی چەسپاندنی هێز و پێگەی جەماوەری دەکرا بگۆڕدرێت بۆ سەکۆیەک و بنەمایەک و کۆدەنگیەکی فراوانتری خەڵکی ناوچەکە، کە دەوریان لە ئایندەی سوریادا بنەخشاندایە، لە هەمانکاتدا دەیانتوانی هێزە جیاوازەکان لە دەوری دیدگایەکی هاوبەش کۆبکاتەوە. بە تایبەتی کە ناوچە کوردیەکان دەورێکی مێژوویی و گرنگ و جیهانیان دی لە شەڕیان لەبەرامبەر داعشدا.

بەڵام دواتر بەستنەوەی دامەزراوە سیاسی و سەربازییەکان بە ناوەندی دەسەڵاتێکەوە، کە ئەحمەد شەرع نوێنەرایەتی دەکات، چارەنووسی دەوری خەلکی کردە وابەستەی چارەنووسی ئەو دەسەڵاتە ناوەند و پاوانخوازە، کە بۆخۆی بڕیادەر و یەکلاکەرەوی هەموو پرسێکە، تەواوی ناوەندی کێشکردنی سیاسی لەگەڵیدا دەگۆڕێت. سروشتی پێکهاتەی هەسەدە و رابەریەکەی و ئاکامەکانی ئێستای حاڵەتێکی سەرسورهێنەر نیە، ئاکامی مێژویەکە لە سروشت و ناوەرۆکی چینایەتی هەڵسورانی سیاسی بزوتنەوەی کوردایەتی.

لەلایەکی ترەوە پاڵدانەوە لەژێر سێبەری پشتیوانی ئەمریکادا، قورساییەکی بەرچاوی بە هەسەدە بەخشی، لە هەمانکاتدا ئەمریکا لەهەر هەنگاو و گۆرانکاریەکدا سنووردداربونی دەسەڵاتی هەسەدەی دیاری دەکرد، کە تا کاتی رادەسەتکردنیان بە دەسەڵاتی ناوەندی سوریا لە ژینگەیەکی ناوخۆیی ناسەقامگیردا یاریان پێدەکردن.

هاوپەیمانیە نێودەوڵەتییەکان لەسەر بنەمای ناکۆکی و ململانێیەکی درێژماوەی زلهێزەکان و گۆڕانی بەرژەوەندیەکان دامەزراون، لە سەر شەری داگیرکاری و دابەشکردنی ناوچەکان مایە دادەنرێت، بۆیە هێزێکی وەک پەکەکە و هەسەدە و هەر هێزێکی ناوخۆیی بزوتنەوەی کوردایەتی ناتوانن هەتا سەر لەو ململانێیەدا سود مەند بن، بەڵکو وەک هەر ئامرازێک بەکار دەهێنرێن، دواتر لەهەر توندپێچ و ئاڵوگۆڕێکدا بەهای بەکار هێنانیان لەدەست ئەدەن.

لە دۆخی ململانێی ئێستای زلهێزەکانی جیهاندا، کێشەکە پشتبەستن و خۆبەستنەوە بە هاوپەیمانیەکی دەرەکی نییە، چونکە دۆخی ئێستای باڵادەستی بەربڵاوی جیهانی سەرمایەداری لە دنیادا، هەر هاوپەیمانی و پشتیوانیەک هەرهێزێکی ناوخۆیی پەنای بۆ دەبات، دەبێتە شکستهێنان لە وەرگێڕانی ئەو پشتیوانیە لە هێزێکی سیاسی ناوخۆیەوە بە هێزێکی پاشکۆی چەسپاو، کە بە ناچاری و بەردەوام دوای گۆڕانی هەڵوێستی هاوپەیمانەکەی دەکەوێت.

لە هەنگاوێکی زۆر چاوەڕوانکراودا، مەزڵوم عەبدی، هەڵوەشاندنەوەی هێزەکانی و تێکەڵبونیان بە سوپای سوریا ڕاگەیاند. کە تورکیا ڕۆڵێکی سەرەکیی هەبوو، ئەگەرچی ناڕاستەوخۆیش بوو. ئەنقەرە کە هەڕەشەی ئۆپەراسیۆنی سەربازیی لە دژی گروپە کوردیەکان کردبوو، ئێستا پاداشتی ستراتیژییەتی خۆی لەسەر بنەمای دیپلۆماسی و هاوئاهەنگی لەگەڵ واشنتۆن دەچنێتەوە.

لەژێر چاودێری بێوێنەی ئەمریکا و تورکیا، تورکیا کە هەڕەشەی دەستێوەردانی سەربازیی کردبوو، توانی لە ڕێگەی دیپلۆماسی و ڕێکەوتن

⇦

لەگەڵ واشنتۆن ئامانجەکانی بەدیبهێنێت، ئەمەش گۆڕانکاری لە ستراتیژی تورکیا سەبارەت بە ململانێی سوریا بەدیهێنا.

تورکیا کە لە مێژە بوونی هەسەدە لە باکوری سوریا بە هەڕەشەیەک بۆ سەر ئاسایشی نەتەوەیی خۆی دەزانێت، بە گەشبینیەکی وریاییەوە لە ڕاگەیاندنی مەزلوم عەبدی، سەبارەت بە هەڵوەشاندنەوەی هێزەکانی و تێکەڵبونیان بە سوپای سوریا، سەیری کرد. ئەنقەرە سالآنێکە پاڵپشتی خۆی بۆ یەکپارچەیی خاکی سوریا و دامەزراندنی دەوڵەتێکی بەهێز و مەرکەزی دووپاتدەکاتەوە. دەشڵێن، ئەوەی لە سووریا ڕوویداوە، دەکرێت وەک درێژکراوەی سیاسەتی ناوخۆی تورکیا سەیر بکرێت کە بە هەوڵدان بۆ "تورکیای بێ تیرۆر" ناسراوە. هەروەها دەوترێت عەبدوڵلا ئۆجالان ڕۆڵی سیاسی ئەرێنی لەم پرۆسەیدا دیوە، هەر ئەم کەشوهەوا سیاسییە کاریگەری لەسەر پرسی سوریا و پەیوەندی ئەحمەد شەرع و مەزلوم عەبدی هەبووە، بەشداربووە لە دروستکردنی کەشێکی گونجاو بۆ چارەسەری دانوستان نەک ڕووبەڕووبونەوەی سەربازی.

ئەردۆغان، کە پێشوازی لە هەڵوەشاندنەوەی هەسەدە کرد و ڕایگەیاند، پێویستە هەموان لە سوریا پێکەوە کاربکەن بۆ بنیاتنانی سوریایەکی نوێ دوور لە تیرۆر و یەککگرتوو لە چوارچێوەی خاکەکەیدا. ڕەنگە دراماتیکترین لایەنی ئەم پرسە، گۆڕانی ڕیشەیی لە ڕێڕەوی مەسەلەی کورد بێت لە سووریا. دوای دە ساڵ لە کۆنترۆڵکردنی ناوچە بەرفراوانەکانی باکور و ڕۆژهەڵاتی سوریا و دامەزراندنی ئیدارەیەکی نیمچە سەربەخۆ بە "پشتیوانی ئەمریکا"، بەسادەیی هەسەدەیان هەڵوەشاندنەوە و تێکەڵبوونیان بە دامەزراوەکانی دەوڵەتی سوریای ئەحمەد شەرع ڕاگەیاند. ئەمەش بەشێوەیەکی کاریگەر بە مانای بەهەڵمبونی خەونی دامەزراندنی قەوارەیەکی ئازاد و سەربەخۆی کوردستانی سوریایە.

لە چوارچێوەیەکی پەیوەندیداردا، مەزلوم عەبدی ڕایگەیاند کە سەرکردایەتی کورد بە لەبەرچاوگرتنی ئەوەی کە بارودۆخەکان گۆڕاوە و وڵاتەکە چووەتە قۆناغێکی نوێ کە تایبەتمەندە بە "ئاشتی و بەشداریکردن"، بۆیە بڕیاری دەستپێکردنی پرۆسەی تێکەڵبوونی تەواو لەگەڵ دەوڵەتی سوریا داوە. ئەم لێدوانانە ئاماژەن بۆ ئەوەی گوایە بڕیاری هەڵوەشاندنەوەی هەسەدە و"خۆبەڕێوەبردن و خۆسەری" لە قەناعەتێکی ناوخۆیی کوردەوە سەرچاوەی گرتووە کە قۆناغی نوێ لە سوریا پێویستی بە پێناسەکردنەوەی پەیوەندی لەگەڵ دیمەشق هەیە، بەدوورکەوتنەوە لە ململانێی چەکداری. واتە پەیوەندی لەگەڵ دیمەشقێکدا، کە گروپێکی پاشماوەی داعش جڵەوی حوکمرانی گرتووە بەدەستەوە.

گرنگترین لایەنی ئەم پرۆسەیە دەورو هەڵوێستی ئەمریکایە، دوای دە ساڵێکی تەواو لە پاڵپشتی ڕاستەوخۆ بۆ هەسەدە وەک هاوبەشێکی سەرەکی لە شەڕی دژ بە داعش، واشنتۆن ئێستا پشتگیری لە هەڵوەشاندنەوەی ئەو هێزانە و تێکەڵکردنیان لەگەڵ سوپای سوریا دەکات. چۆن دەتوانرێت ئەم گۆڕانکارییە ڕوون بکرێتەوە؟

ئەمریکا کە ڕۆڵێکی یەکلاکەرەوەی لەم بابەتەدا بینیوە، ڕێگریکرد لە ئۆپەراسیۆنێکی سەربازی تورکیا بۆ سەر هەسەدە، ئەگەر گەرەنتی ئەمریکا نەبوایە تورکیا دەستی پێدەکرد، واشنتۆن لەڕێگەی تۆم باراک نێردەی خۆیەوە کاریکرد بۆ پڕکردنەوەی کەلێنی نێوان ئەنقەرە و دیمەشق و هەسەدە.

واشنتۆن بەئاگاداری ئەنقەرە ساڵانێکی زۆر پاڵپشتی لە هەسەدە کرد، بەڵام گۆڕانکارییە جیۆپۆلەتیکیەکانی دوای ڕووخانی ڕژێمی سوریا و پشتیوانی ئەمریکا و تورکیا لە ئەحمەد شەرع، دواتر ئەمریکای ناچارکردووە پابەندی خواستی ئەنقەرە بێت بۆ دورکەوتنەوە لەهەسەدە و لایەنە کوردیەکان. بە تایبەتی کە بەرەنگاربوونەوەی داعش تارادەیەکی زۆر کۆتایی هاتووە، لەهەمانکاتدا ئێستا ئەو دەورە زیاتر سپێردراوە بە حکومەتی ئێستای دیمشق، کە وەها نیشان ئەدات ئامادەیە بەرپرسیارێتی ئەمنی سوریا لە ئەستۆ بگرێت و پابەندی بەرژەوەندی و سیاسەتەکانی ئەمریکا دەبێت.

لەلایەکی تریشەوە تورکیا و سعودیە و هەندێک وڵاتی دۆستی سوریا سەرکەوتوو بوون لە قەناعەتپێکردنی واشنتۆن کە سوریایەکی سەقامگیر دەتوانێت ڕۆڵێکی بەرچاو بگێڕێت لە گەیشتن بە سەقامگیری ناوچەکە و بەرپەرچدانەوەی پلانەکانی ئێران، بەتایبەتی کە سوریایەکی نوێ نابێتە مەترسی بۆ سەر ئیسرائیل. هەروەها واشنتۆن چیتر گوێ بە حکومەتی توندڕەوی ئیسرائیل نادات و ئێستا لە چوارچێوەی دیدگایەکی نوێ بۆ سەقامگیری ناوچەکە دەرفەت دەدات بە سوریایەک کە پاشکۆی خۆیەتی.

وا دیارە واشنتۆن گرەو لەسەر سوریایەکی نوێ دەکات کە هاوبەشی بەرەنگاربونەوەی نفوزی ئێران بێت. لە ژێر چاودێری بێوێنەی ئەمریکا و تورکیا. تورکیا کە هەڕەشەی دەستێوەردانی سەربازیی کردبوو، توانی لە ڕێگەی دیپلۆماسی و ڕێکەوتن لەگەڵ واشنتۆن ئامانجەکانی بەدیبهێنێت، ئەمەش گۆڕانکاری لە ستراتیژی تورکیا سەبارەت بە ململانێی سوریا بەدیهێنا. لەهەمانکاتدا بە شێنەیی نەخشەکانی بەناوی بانگەشەی تورکیای بێ تیرۆر لەبەرامبەر پەکەکە و هێزە کوردیەکانی سوریا بەڕێوە دەبات، کە هەوڵئەدات بۆ بەدەستهێنان و چەسپاندنی پێگەیەکی فراوانخوازی لە ئایندەی ڕۆژهەڵاتی ناوەراستدا.

ئەم واقعیەتە لە ئاڵوگۆڕی ناوچەکە و مانەوەی دۆخی ناسەقامگیری سیاسی ناوچەکە و بەردەوامی ململانێ و پەیوەندی ئاڵۆز و پێچیدەی نێوان ئەمریکاو ئێران، بزوتنەوەی کوردایەتی بەگشتی لەدەورانێکی چەقبەستو و بنبەست و چاوەڕوانیدا ڕاگرتووە، کە سەرەتاکەی لەباری عەمەلیەوە بە پاشەکشەی پێگەی بزوتنەوەی کوردایەتی لە سوریا ڕەنگیدایەوە!

راسیزم و فاشیزم بە ناڕەزایەتی و یەکگرتوویی ریزی ئازادیخوازی بەرپەرچ دەدرێتەوە!

خۆپیشاندانی نەژادپەرستان لە دۆڤەر لە ٥ی سێپتێمبەر و ڕۆژی دواتر ٦ی سێپتێمبەر لە پۆرتسموس کە پێشتر نزیکەی ١٤٠ کۆچبەر لە دەریا ڕزگار کرابوون، بووە هۆی هێنانەئارای خۆپیشاندانێکی دیکە لەلایەن سەدان خۆپیشاندەری دەمامکدارەوە بە جلوبەرگی تەواو ڕەشەوە. ئەم کەسانە بۆ ماوەی چەند کاتژمێرێک ڕێگا سەرەکییەکانی بەندەری دۆڤەر و کەناراوەکانی پۆرتسموس و دەوروبەریان داخست و دروشمی جۆراوجۆر و بە تایبەت "بەلەمەکان بوەستێنن"یان دەربڕی.

ئەم خۆپیشاندانەی راسیست و فاشیستەکان بەدژی پەنابەران و کۆچبەران پاش چەند کاتژمێرێک هات لەوەی کە ڕۆژی ٤ی سێپتێمبەر، نایجل فاراج سەرۆکی پارتی ریفۆرم لە کۆنفراسی حزبەکەیاندا لەسەر سەکۆی هۆڵەکە لەپاڵ جۆردان باردێلا (سەرکردەی ڕاستی توندڕەوی فەرەنسا) وەستا، کە هەردووکیان بەڵێنیان دا کۆتایی بە هاتنی بەلەمەکان بهێنن. نایجل لەسەر شانۆکە هاواری کرد و بەڵێنی دا کە: "بۆ هەمیشە کەشتییەکان دەوەستێنین"، کە ئەمە هەمان ئەو دروشم و ئاراستەیە بوو راسیستەکان لە دۆڤەر و پۆرتسموس بۆی کۆبوونەوە و دەیانوتەوە.

لە کاتێکدا نایجل فەراج لە کۆنگرەکەیدا ئەم قسە پڕاوپڕ دژیمرۆیی و راسیستییانەی دەکرد، هاوکات لە ناو هۆڵی کۆنگرەکە و دەرەوەیدا ناڕەزایەتیی توند بەرامبەر بە سیاسەتی توندڕەوی و راسیستی ئەنجامدرا. ڕێژێکی زۆر لە مرۆڤی ئینساندۆست و ئازادیخواز لە ژنان و پیاوانی ناو یەکێتییە کرێکارییەکان وداکۆکیکاران لەمافەکانی پەنابەران و ژینگەدۆستان کە بەردەوام لە بەریتانیا بەدژی راسیزم و فاشیزم وەستاونەتەوە بە هەمان شێوە کۆنگرەکەیان کردە مەیدانی ناڕەزایەتی و تێکدانی کەشوهەوای نامرۆڤانەیان. دروشمیان بە دەنگی بەرز دەوتەوە، بەرزکردنەوەی دروشم و لافیتەی بەرگریی مرۆڤدۆستی، ئازادیخوازی و یەکریزی بوونە نیشانەی ئەم ناڕەزایەتییانە.

خۆپیشاندەران لە دەرەوەی کۆنفرانسی پارتی ریفۆرم لە شاری بیرمینگهام گردبوونەوە و پارتی ریفۆرمیان تۆمەتبار کرد بەوەی پەرە بە سیاسەتی ڕەگەزپەرستی وجیاکاری و دابەشکاریی کۆمەڵگە دەدات. خۆپیشاندەران داوای یەکریزییان دەکرد بۆ بەرگری لە پەنابەران و کۆچبەران؛ هەروەها گرووپە ژینگەییەکان و هەڵسوڕاوانی تر خۆیان خزانە ناو هۆڵەکەوە و بە دروشمی دژی راسیستی هەلومەرجی کۆنفرانسەکەی نایجلیان تێکدا.

سەرباری ئەمەش، خۆپیشاندەران بە جیا لە دژایەتییان بۆ نایجل و پارتە راسیستەکەی، دژایەتیی خۆیان بۆ بەشداری و دەرکەوتنی سیاسەتمەداری راسیستی فەرەنسی (جۆردان باردێلا) خستەڕوو.

بەردەوام لە هەر شوێنێکی بەریتانیا راسیستەکان جوڵەی دژیمرۆیی و فاشیستییان نیشاندابێت، هێزە ئینساندۆست و کرێکارییەکان بەدژیان وەستاونەتەوە و لەپاڵ خەڵکی ستەمدیدە، پەنابەران و کۆچبەراندا بوون.

با بە هەمووەمان لەپاڵ ئەم ریزە مرۆڤدۆست و ئازادیخوازەی کۆمەڵگادا بوەستین بەدژی راسیزم و فاشیزم!

کۆمیتەی بەریتانیایی حیزبی کۆمۆنیستی کریکاری کوردستان
٨/٩/٢٠٢٦

سکرتێری کۆمیتەی ناوەندی : **عوسمانی حاجی مارف**
مۆبایل:00964(0)7701570050
Email: Osman_maruf@yahoo.com

ڕێکخراوی دەرەوە: **دەشتی جەماڵ**
Mob: 0044(0)7856032991
Email: dashtyjamal@gmail.com

بەرپرسی سکرتاریەتی مەکتەبی سیاسی:
جەمال موحسین
0047(0)47276028
Email:krtariati.ms@gmail.com

بڕیارنامەی مەکتەبی سیاسی حزبی کۆمۆنیستی کرێکاریی ئێران:
سەبارەت بە چارەسەرکردنی پرسی کورد لە کوردستانی ئێران

بەرەچاوکردنی ئەوەی:

خەڵکی کوردستان بۆ ماوەیەکی زۆر لەژێرسایەی ڕژێمەکانی پاشایەتی و ئیسلامی و هەروەها لەلایەن ڕژێمە جیاوازەکانی عێراق و تورکیاوە بەشێوەی سیستماتیک لەژێر فشارو سەرکوت و چەوساندنەوەی نەتەوەییدا بوون. پرسی کورد، نەک تەنیا لە ژیانی خەڵکی کوردستاندا، بەڵکو لە پرۆسەی باروودۆخی سیاسی ئێران و ناوچەکەدا بەگشتی، بووەتە گرێیەکی سیاسی گرنگ. پێویستە ئەم مەسەلەیە هەرچی زوتر و بەشێوەیەکی بنەڕەتی و دادپەروەرانە وەڵام وەربگرێتەوە.

لەڕوانگەی حزبی کۆمۆنیستی کرێکاریی ئێرانەوە، تەنیا وەڵامی مەبدەئی بە پرسی کورد لەئێران، ڕاگەیاندنی ڕای ڕاستەوخۆی خەڵکی کوردستانە لەڕێگەی ڕیفراندۆمێکی ئازادەوە سەبارەت بە جیابوونەوە لە ئێران یان جیانەبوونەوە. بۆ ئەم مەبەستەش حزبی کۆمۆنیستی کرێکاری ئەم نەخشەی خوارەوە دەخاتەڕوو.

١- چوونەدەرەوەی سەرجەم هێزەکانی سوپا و پۆلیسی حکومەتی ناوەندی لە کوردستان بۆ ماوەی شەش مانگ پێش ئەنجامدانی ڕیفراندۆم، بەمەبەستی زامنکردنی ئازادی چالاکی و پڕوپاگەندەی سەرجەم لایەنە سیاسییەکان بەمەبەستی ئاشناکردنی خەڵک بە بەرنامە و سیاسەت و هەڵوێستەکانیان لە ڕیفراندۆمدا. چاودێریکردنی نەتەوە یەکگرتووەکان و ناوەندە فەرمییە نێودەوڵەتییەکان بەسەر کشانەوەی هێزەکانی حکومەتی ناوەندی و بەدیهاتنی ئازادی و ئاسایشی هەڵسوڕانی سیاسی لەم ماوەی شەش مانگەدا. هەروەها پێویستە نەتەوە یەکگرتووەکان گەرەنتی دەستوەرنەدان، هەڕەشە یان دەستدرێژی سەربازی حکومەتەکانی عێراق و تورکیا لەم ماوەیەدا بکات.

٢- ئەنجامدانی ڕیفراندۆم لە ناوچە کوردنشینەکانی بەشی ڕۆژئاوای وڵات بەسەرپەرشتی نەتەوە یەکگرتووەکان، کە تیایدا خەڵکی کوردستان دەنگ لەسەر پێکهێنانی وڵاتێکی سەربەخۆ یان مانەوە لە چوارچێوەی ئێراندا دەدەن. ئەنجامی ئەم ڕیفراندۆمە ڕەسمی و یاسایی و دەبێت جێبەجێ بکرێت.

٣- لەڕوانگەی ئێمەوە بابەتی ڕیفراندۆم جیابوونەوە یان جیانەبوونەوەیە، نەک ئۆتۆنۆمی و فیدراڵیزمی قەومی و شتی لەوبابەتە. پرسیارێک کە خەڵکی کوردستان لە ڕیفراندۆمێکی لەو چەشنەدا وەڵامی دەدەنەوە بریتیە لە: "جیابوونەوە لە ئێران و پێکهێنانی دەوڵەتێکی سەربەخۆ یان مانەوە لە چوارچێوەی ئێران بە گەرەنتی یەکسانی تەواو لە ماف و ئازادییەکاندا وەک هاوڵاتییەکی ئازاد و خاوەن مافی یەکسانی وڵات".

سەرباری ئەوە، حزبی کۆمۆنیستی کرێکاری بەپێویستی دەزانێت جەخت لەسەر ئەم خاڵانە بکاتەوە:

١/ دانپێدانانی ئێمە بە مافی جیابوونەوە بەمانای ڕاسپاردەی ئۆتۆماتیکی بۆ جیابوونەوە نییە. حزبی کۆمۆنیستی کرێکاریی ئێران لەسەر بنەمای لێکدانەوەی دیاریکراو لە کۆمەڵێک هەلومەرجی سیاسی و کۆمەڵایەتی لەدەورەی دەستپێکردنی عەمەلی ئەو پرۆسەیەدا و بە لەبەرچاوگرتنی بەرژەوەندییەکانی گشت بزووتنەوەی چینی کرێکار و ئازادی و خۆشگوزەرانی هەرچی زیاتری خەڵکی کرێکار و زەحمەتکێش لە کوردستاندا، هەڵوێستی خۆی لە ڕیفراندۆم دیاری دەکات و ڕادەگەیەنێت.

٢- وێڕای بەرەسمیەت ناسینی مافی جیابوونەوە، ئێمە موخالیفی هەر جۆرە فیدراڵیزمێکی نەتەوەیی یان پێشنیارە جۆرواجۆرەکانی ئۆتۆنۆمین و ئەوانە نەک بەڕێگای چارەسەرکردنی پرسی نەتەوەیی نازانین، بەڵکو بە شێوازەکانی دیکەی بەردەوامیدان بە ململانێ و کێشمەکێشی نەتەوەیی، بەرجەستەکردن و بەهەمیشەییکردنی ناسنامەی ملی و بە یاساییکردنی جیاکاریە نەتەوەییەکان لەچوارچێوەی وڵاتێکدا دەزانین و ڕەدی دەکەینەوە.

مەکتەبی سیاسی حزبی کۆمۆنیستی
کرێکاریی ئێران
تشرینی دووەمی ١٩٩٤

تێبینی: ئەم بەڵگەنامەیە لەلایەن مەنسور حیکمەتەوە نوسراوە. لە "کتێبی مەنسوور حیکمەت – بەرهەمە هەڵبژێردراوەکان، چاپی حزبی کۆمۆنیستی کرێکاری- حیکمەتیست" ەوە وەرگیراوە.

بایەخی بڵاوکردنەوەی دوبارەی ئەم بەڵگەنامەیە لە ئێستادا ئەوەیە کە مەسەلەی کورد لە ئێراندا بوەتە باسێکی گەرمی سیاسی و حزب و لایەنە سیاسیە ناسیونالیستە کوردەکانی ئێران. یان چاویان لەوە بڕیوە کە ببنە لەشکری پیادەی ئەمریکاو ئیسرائیل لەم شەڕەی ئێستادا بەئومێدی دەستیان لە هەندێ ئیمتیازی سیاسی گیربێت وەکو کوردستانی عێراق، یاخود ئەگەر ئەمەیان بۆ نەکرا، ئەوا لەگەڵ ڕژێمی ئیسلامی ئێراندا بکەونە ساتوسەودا، بەڵکو لوتفیان پێبکات و بیانکاتە کاربەدەستانی تازەی ڕژێم لە ناوچەکانی کوردستانی ئێران!

ئەم بەڵگەنامەیە هەڵوێستی کۆمۆنیستی کرێکاریە بەرامبەر بە کێشەی کورد لە ئێراندا کە نزیک بە زیاتر لە سێ دەیەیە ڕاگەیەنراوە.

★

هاوڕێ "مستەفا یونسی" جێیهێشتین!

به دڵێکی پڕ له خەم و پەژارەی قووڵەوە، دوێنێ ئیوارە ٤ی ئەیلولی ٢٠٢٦ هاوڕێ مستەفا یونسی، کادری هوشیار و ماندو نەناسی حزب و خەباتکارێکی پەیگیری ڕێگای ئازادی و یەکسانی، دوایی ململانێیەکی سەخت لەگەڵ نەخۆشیدا له یەکیک له نەخۆشخانەکانی شاری تورنتۆ له ولاتی کەنەدا، چاوی لەیەک ناو جێیهیشتین.

هاوڕێ مستەفا یونسی کادری بەرجەستەی حیزب وراویژکاری کۆمیتەی کەنەدای حزبی کۆمۆنیستی کرێکاریی کوردستان وهاوکات ئەندامی فیدراسیۆنی پەنابەرانی عێراق بوو له کەنەدا. له چەندین بۆنەو کۆبوونەوە وچالاکی سیاسیدا لەریزی پیشەوە راوەستاوەو لەروانگەی چینی کریکارەوە دژی سیستەمی زالمانەی سەرمایەداریی و بەدژی بێمافی جەماوەری کرێکار و زەحمەتکێش و دژ به چەساندنەوەو نایەکسانی لیبراوانە تیکۆشاوەو بۆ یەک ساتیش نەسرەوت.

هاوڕێ مستەفا نموونەی درەوشاوەی مرۆڤێکی شۆڕشگێر و بەئەمەک بوو که هەر له سەرەتای تەمەنی لاویەوە هەموو تەمەن و ژیانی خۆی تەرخانکرد بۆ خەبات لەپێناو ئازادی و یەکسانی و دامەزراندنی کۆمەڵگایەکی ئازادی کۆمۆنیستیدا. بۆ ئه و ئامانجەش سەرەتا لەریزەکانی کۆمەلەی زەحمەتکێشانی کوردستانەوە دەستی به خەباتی سیاسی- چەکداری کردو دواتریش دریژەی خەباتی لەناو بزوتنەوەی کۆمۆنیستی کریکاریدا بەردەوام بوو. دوا وێستگەی خەباتی کۆمۆنیستی هاوڕێ مستەفا حیزبی کۆمۆنیستی کریکاریی کوردستان بوو، که تا ساتەکانی ژیانی یەکێک بو وله کادره هوشیارو هەڵسوراوەکانی له وولاتی کەنەدا. هاوری مستەفا هەمیشە به

بوێرییەوە بەشداری له هەموو جۆره چالاکیه جیاوازەکانی خەباتی سیاسی، نهێنی و چەکداریدا کرد و تا دوایین ساتەکانی ژیانیشی لەنیو کۆری خەباتی داکۆکی له ئازادی یەکسانی وەفادار بوو به ئامانجه بەرزەکانی چینەکەی بەردەوام بوو.

ئێمه له کۆمیتەی ڕابەریی ڕێکخراوی دەرەوەی حیزبی کۆمۆنیستی کرێکاریی کوردستان ، بەهۆی لەدەستدانی ئەم هاوری ئازیزەمانەوە، له سەرجەم هاورێیان، دۆستان ، خۆشەویستان، منالەکانی و کەسوکاری هاوڕێ مستەفا پڕ به دل سەرەخۆشی دەکەین. هەروەکو بەدرێژەدان به ڕێبازی هاوڕێ مستەفا وەفاداری خۆمان بۆ هاوڕێ مستەفا و خەباتی کۆمۆنیستی و یەکسانیخوازی ئەو دووپات دەکەینەوە. یادی هاوڕێ مستەفا له ویژدانی خەباتکارانەماندا بۆ هەمیشه به زیندوویی دەمێنێتەوە.

لەکۆتاییدا بەئاگاداری هەموو هاوری و دۆستانی هاوری مسەفا ڕادەگەیەنین که ڕێورەسمی ناشتنی تەرمی هاوری مستەفاو هەروەها مەراسیمی ڕێزنان له ژیان و خەباتی هاوریی ئازیزمان له ڕۆژانی داهاتوودا بەرێوه دەچێت. له زووترین کاتدا، کات و شوێنی هەردوو مەراسیمەکەتان به ئاگاداری دەگەیەنین.

یادی هاوڕێ مستەفا یونسی هەمیشه به زیندویی له دڵماندا دەمێنێتەوە و ڕێگەی خەباتی بەردەوام دەبێت.

کۆمیتەی ڕابەریی ڕێکخراوی دەرەوەی حیزبی کۆمۆنیستی کرێکاریی کوردستان
٤ی ئەیلوولی ٢٠٢٦

به ئاگاداری هاورێیان و دۆستان و کەسوکاری هاوڕێ مستەفا یونسی ڕادەگەیەنین که کۆمیتەی کەنەدای حزبی کۆمۆنیستی کرێکاریی کوردستان مەراسیمێکی شکۆدار بۆ ڕێزنان له ژیان و خەباتی هاوڕێی ئازیزمان سازدەکات. له نزیکترین کاتدا له کات و شوێنی مەراسیمەکە ئاگادارتان دەکەین.